

kraljice.⁴² Nezadovoljstvo je izbilo dijelom radi centralizatorske politike obaju kraljeva iz kuće Anžuvinske, a osobito Ludovika I., koje se dakako nije moglo očitovati za vrijeme jakog, silnog i energičnog vladara, kao što je bio Ludovik, a sada kada je došla na prijestolje žena, izbilo je na javu; no i sam fakat, da se na prijestolju nalazi mlada i slaba žena, uzbuđivao je hrvatske velikaše, stim više, što je zapravo vodila vladu vlastholepna i ćudljiva Jelisaveta skupa sa svojim ljubimcem Gorjanskim. Na čelu su ustanka bila braća Horvati, Pavao, zagrebački biskup, Ladislav bivši mačvanski ban, i Ivaniš, pa vranski prior Ivan od Paližne. Ustaše je pomagao bosanski kralj Stjepan Tvrtko I., a imali su napokon i toliko uspjeha, da su svoga pretedenta Karla Dračkog, također Anžuvinca, doveli iz Napulja u Stolni Biograd u Ugarskoj, gdje je baš na staru godinu 1385. bio okrunjen za ugarsko-hrvatskog kralja. Uspjeh ustaša i Karla Dračkog bio je kratkotrajan, jer je on u mjesecu veljači g. 1386. bio ubijen od plemića Blaža Forgača. Marija i Jelisaveta bile su naoko priznale vlast Karla, i Marija se odrekla kraljevskog prijestolja, no Jelisaveta i Gorjanski radili su o glavi Karlu, te je Blaž Forgač u njihovoj službi i po njihovu nagovoru počinio ono grozno djelo. Taj je strašni događaj ogorčio još više hrvatske velikaše, i kad su se kraljice iste godine vozile po Slavoniji prema gradu Gorjanu u posjete palatinu Gorjanskom, navališe na njih ustaše te poubijaše mnoge iz njihove pratnje, a kraljice zatvoriše u Novigradu u sjevernoj Dalmaciji. G. 1385. Marija se bila vjenčala sa Žigmundom Luksemburgovcem, koji se je poslije vjenčanja vratio u Češku, no pošto je sada njegova žena bila zarobljena, požurio se u Ugarsku, gdje su ga neki odani velikaši izabrali i okrunili za kralja g. 1387. Sada je on poglavito radio, kako bi izbavio iz zatvora kraljicu Mariju, koja je jedina ostala na životu, budući da su Jelisavetu zadavili u zatvoru. U Hrvatskoj je dakako osim ustaša bilo dvoru vjernih velikaša, a među njima je bio krčki knez Ivan i knezovi Kurjakovići u Krbavi. Skupila se vojska pod Ivanovom komandom, a potpomagana od sinova Budislava Kurjakovića, Butka, Nikole i Tome. Ova je vojska pod-

⁴² O tom ustanku govore ova djela: Šišić: Vojvoda Hrvoje Vukčić Hrvatinčić; Rački: Pokret na slavenskom jugu krajem 14. i početkom 15. stoljeća (Rad Jug. akademije 2—4); Klaić: Povjest Hrvata; Šišić: Pregled povijesti hrvatskoga naroda; Klaić: Poviest Bosne; Ljubić: Povjesnička istraživanja o vojvodi Hrvoju (Rad. Jug. akademije 26); Lucio: Memorie di Traù; Corović: Istorja Jugoslavije; Corović: Kralj Tvrtko I.